

$$\begin{cases} \ddot{x} + a_1\dot{x} + a_2x + a_3\dot{\varphi} + a_4\varphi = A \\ \ddot{y} + b_1\dot{y} + b_2 = B \\ \ddot{\varphi} + d_1\dot{\varphi} + d_2\varphi + d_3\dot{x} + d_4x = C \end{cases}$$

де $a_1, a_2, a_3, a_4, b_1, b_2, d_1, d_2, d_3, d_4, A, B, C$ – відомі коефіцієнти.

Для визначення зусиль, що виникають в окремих елементах установки в конкретних умовах експлуатації, необхідно розв'язати систему рівнянь.

Систему рівнянь (7) доцільно розв'язувати числовими методами виконуючи існуючі спеціальні програми. Як приклад, таку систему розв'язують методом Гауса для випадку: мобільна канатна установка з прольотом $l = 300$ м; швидкість руху каретки $V = 3$ м/с, маса вантажу $m = 3200$ кг, канат ГОСТ2688, $d_k = 28,0$ мм, кут ухилу хорди прольоту до горизонту $L = 10^\circ$. Розрахунок виконано за допомогою програми "MATHEMATICA FOR WINDOWS", при цьому за узагальнені координати прийнято x ; y ; φ .

Отримані графіки наведено на рис. 2. Із графіків видно характер зміни зусиль та деформацій в окремих елементах установки, що дає змогу правильно визначати режими її роботи

Література

1. Євтушенко М.Ю. Сучасний стан іхтіофауни та охорона риб озер Шацького національного природного парку / М.Ю. Євтушенко, П.Г. Шевченко, М.В. Коваль, І.Є. Дячук, В.М. Колесніков // Шацький національний природний парк: Наукові дослідження 1983-1993 рр. – Світязь, 1994. – С. 194-209.
2. Комаров М.С. Динамика грузоподъемных машин. – М.-К. : Машгиз, 1962. – 267 с.
3. Мартинців М.П. Розрахунок основних елементів підвісних канатних лісотранспортних установок. – К. : Ясинна, 1996. – 175 с.
4. Мартинців М.П. Динаміка канатних лісотранспортних установок // Науковий вісник УкрДЛТУ : зб. наук.-техн. праць. – Львів : УкрДЛТУ. – 2000. – Вип. 10.2. – С. 116-122.

УДК 658.152

Доц. Т.Г. Васильців, канд. екон. наук;
магістрант Б.Л. Павлишин – Львівська КА

СТРАТЕГІЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ВИКОРИСТАННЯМ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто основні проблеми розроблення стратегії використання матеріально-технічної бази підприємства; виявлено напрями розвитку матеріально-технічної бази підприємства.

*Assoc. prof. T.G. Vasil'civ; undergraduate B.L. Pavlishin –
L'viv commercial academy*

Strategic principles of management the use materials of technical base of enterprise

In the articles exposed basic problems of development of strategy of the use of material and technical base of enterprise; found out directions of method of development of material and technical base of enterprise

Важливою проблемою сучасної економіки України є подолання спаду виробництва, відновлення нормального відтворювального процесу в усіх

його ланках. В умовах гострого дефіциту інвестиційних ресурсів перед підприємствами постає першочергове завдання – підвищити ефективність використання матеріально-технічної бази підприємства як важливого елементу виробництва, що значною мірою визначає їх потенціал. Проблемі ефективного використання матеріально-технічної бази підприємства завжди приділялась значна увага з боку учених-економістів, особливо на стадії індустріального розвитку виробництва, коли технічний рівень перетворився на один з найважливіших чинників, який зумовлює економічні результати господарської діяльності підприємства та конкурентоспроможність продукції на ринку.

Стратегічними засадами управління використанням матеріально технічною базою підприємства в економічній літературі займалися такі вчені, як: О. Бондаренко, А.А. Мазаракі, В.О. Протопопова, Л.І. Шваб, В.М. Шаповал, С.Ф. Покропивний, Л.П. Омельченко. Проблема ефективного використання матеріально-технічної бази підприємства посідає важливе місце в дослідженнях таких українських економістів, як М. Гарасемчук, М. Чумаченко, І. Швець, М. Хохлов.

Стратегічною метою управління матеріально-технічною базою підприємства є забезпечення максимально ефективного її використання за мінімальних витрат на утримання та обслуговування. У цьому розумінні розроблення стратегії виключається детермінізм оточуючого середовища, сама стратегія передбачає вільний вибір напрямів та специфіки господарської діяльності з урахуванням стану, що змінюється. Стратегію можна також охарактеризувати як тривалу задачу поведінки підприємства в середовищі, вирішення якої має привести підприємство до досягнення цілей, що стоять перед ним.

Стратегія управління матеріально-технічною базою підприємства визначає застосування окремих дій для покращення показників ефективності їх використання та відтворення і досягнення загалом ефективних результатів фінансово-господарської діяльності підприємства. Вона розробляється на рівні підприємства з метою визначення орієнтирів для тривалого зростання, ефективного розподілу інших ресурсів.

Стратегічна діяльність підприємства завжди різнобічна, а на ній базується ще більш різноманітна тактична робота. Саме тому зміст та напрями конкретних заходів щодо підвищення ефективності управління матеріально-технічною базою можуть бути різними: ефективне оновлення основних виробничих фондів, досконала амортизаційна політика, максимальний ефект від використання виробничих та складських площ, прийнята підприємством загальна щодо ринкової діяльності. Вважаємо, що генеральною метою стратегічного управління матеріально-технічною базою будь-якого підприємства повинно стати – забезпечення показника фондовіддачі на рівні вищому, ніж в основних конкурентів та в середньому у промисловості. Відповідно до цієї мети розробляється план стратегічних заходів для кожної з груп основних виробничих фондів підприємства.

Стратегічна діяльність підприємства завжди різностороння, а на ній базується ще більш різноманітна тактична робота. Саме тому зміст та напрями конкретних заходів щодо підвищення ефективності управління матеріально-технічною базою можуть бути різними: ефективне оновлення основних

виробничих фондів, досконала амортизаційна політика, максимальний ефект від використання виробничих та складських площ. Вважаємо, що основною метою стратегічного управління матеріально-технічною базою будь-якого підприємства має стати забезпечення показника фондівдачі на рівні вищому, ніж в основних конкурентів та в середньому у промисловості. Відповідно до цієї мети розробляється план стратегічних заходів для кожної з груп основних виробничих фондів підприємства.

Стратегічною метою управління такою групою основних виробничих фондів підприємства, як будівлі і споруди, має стати забезпечення фондівдачі з цієї групи основних фондів на рівні не менше, ніж в середньому по промисловості в Україні. Короткотерміновими заходами, спрямованими на досягнення цієї мети, слід визнати: аналіз фондівдачі витрат на формування цієї групи основних фондів; аналіз складської площі на предмет її оптимальності; розроблення плану поступового використання в основній діяльності приміщень, які підприємство здає в оренду і т.ін.

Необхідно зазначити, що в умовах науково-технічного прогресу значне збільшення фондівдачі ускладнено швидкою зміною устаткування, а також збільшенням капітальних вкладень, що направляються на поліпшення умов праці, охорону природи і т.п. Чинники, що підвищують фондівдачу, показано на рис. 1

Рис. 1. Етапи процесу стратегічного планування та управління основними виробничими процесами

Стратегічною метою управління машинами та обладнанням має бути збільшення питомої ваги цієї групи основних виробничих фондів та підвищення їх коефіцієнта придатності як мінімум до 95 %. Цього можна домогтися за рахунок досягнення таких поточних цілей, як: оновлення парку ЕОМ, модернізація виробничого обладнання через укладання договорів лізингу; а також таких перспективних цілей, як забезпечення повної комп'ютеризації виробничих процесів та обліку виробничих запасів, підвищення рівня контролю за виробничими запасами тощо.

Щодо забезпечення стратегічного розвитку такої групи основних виробничих фондів як транспортні засоби, то стратегічною метою управління ними доцільно обрати підвищення ефективності та доцільності використання транспортних засобів підприємства. Поточними та перспективними цілями стратегічного управління цією групою ресурсного забезпечення підприємства має стати: запровадження практики виконання розрахунків економічної доцільності застосування власного транспорту порівняно з доставкою продукції за принципом співвідношення "додатковий ефект / витрати"; оновлення за рахунок цієї групи основних виробничих фондів активної частини машин і обладнання; удосконалення логістичної роботи на підприємстві та максимальний перехід на постачання товарних запасів постачальниками.

Стратегічною метою підвищення ефективності використання інструментів, приладів та інвентарю слід визначити модернізацію основних виробничих фондів цієї групи. Цього можна домогтися за рахунок досягнення таких цілей: придбання більш сучасних основних виробничих фондів цієї групи із ширшими можливостями щодо складування виробничих запасів та готової продукції; повна заміна основних фондів цієї групи у зв'язку з поступовим підвищенням рівня автоматизації виробничого процесу. Стратегічними цілями управління іншими основними виробничими фондами слід визнати здійснення їх інвентаризації та продаж непотрібних основних виробничих фондів з метою скорочення питомої ваги цієї групи основних виробничих фондів досліджуваного підприємства.

Для забезпечення більш ефективного управління використанням матеріально-технічної бази керівникам доцільно також на стадії формування визначати загальну потребу у прирості основних виробничих фондів, розробити план розвитку технічної бази підприємства, здійснювати вибір форми задоволення потреби в їх прирості. На стадії експлуатації основних виробничих фондів необхідно раціоналізувати експлуатацію основних виробничих фондів, обґрунтувати ремонтну політику, оптимізувати терміни експлуатації основних виробничих фондів і т.ін.

Враховуючи, що визначальним у процесі розроблення стратегії розвитку матеріально-технічної бази підприємства є визначення потреби у введенні в експлуатацію нових видів обладнання, вважаємо, що роботу у цьому напрямі слід проводити у послідовності, представлений на рис. 2.

Вибір найбільш доцільного способу розвитку основних виробничих фондів підприємства здійснюється шляхом зіставлення приведених (дисконтованих) витрат підприємства на їх реалізацію. Для економічного обґрунту-

вання того чи іншого варіанту доцільно розробити бізнес-план (або план розвитку) відповідного інвестиційного проекту та оцінити економічну ефективність його реалізації.

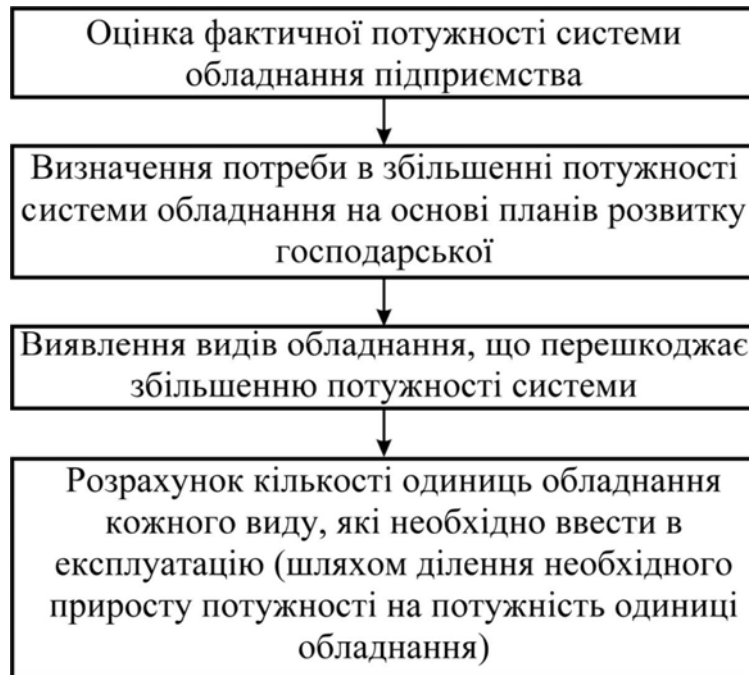

Рис. 2. Послідовність розрахунку потреби у введенні в експлуатацію окремих елементів матеріально-технічної бази підприємства

Підвищення ефективності використання елементів матеріально-технічної бази підприємства може бути досягнуто за рахунок здійснення їх раціонального розміщення, підвищення коефіцієнта змінності (тривалості корисного використання) роботи, покращання контролю за дотриманням правил експлуатації та технічного обслуговування, удосконалення добору та підготовки кадрів, які здійснюють експлуатацію та технічне обслуговування обладнання, впровадження систем матеріального стимулювання персоналу за безаварійну роботу об-

ладнання, подовження ремонтного циклу та періоду експлуатації тощо.

В умовах формування ринкової економіки актуалізується необхідність у науково обґрунтованому, комплексному підході до створення стратегії використання матеріально-технічної бази підприємства, тобто оновлення матеріально зношених і морально застарілих її елементів на вищому технічному рівні з досягненням належного соціально-економічного ефекту.

Література

1. Бондаренко О. Сучасні напрямки відтворення основних засобів // Економіка: проблеми теорії та практики, 2001. – Вип. 15. – С. 120-127.
2. Омельченко Л. Механізм оновлення основних производственных фондів підприємства // Економіка: проблеми теорії та практики, 2002. – Вип. 125. – С. 25-29.
3. Мазаракі А.А. та ін. Економіка торговельного підприємства : підручник [для вузів] / Під. ред. проф. Н.М. Ушакової. – К. : Вид-во "Хрещатик", 1999.
4. Шваб Л.І. Економіка підприємства : навчальний посібник [для студентів ВНЗ]. – 2-е вид. – К. : Каравела. – 2005. – 236 с.

УДК 330.341,1 Доц. І.Б. Висоцька, канд. екон. наук – Львівський державний університет внутрішніх справ

СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Досліджено проблеми інноваційного розвитку української промисловості та запропоновано шляхи активізації інноваційної діяльності.